

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ПСИХОЛОГІЯ

спеціальність	01 Освіта / Педагогіка	обов'язковість дисципліни	Обов'язкова
освітня програма	Професійна освіта	факультет	Менеджменту, адміністрування та права
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	Кафедра ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін

ВИКЛАДАЧ

Данченко Ірина Олексіївна

Вища освіта – спеціальність педагогіка/психологія

Науковий ступень – доктор педагогічних наук 13.00.07 – теорія та методика виховання.

Вчене звання – Доцент, професор кафедри ЮНЕСКО та соціального захисту.

Досвід роботи – більше 13 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- Авторка монографії «Формування соціальної зрілості студентів закладів вищої освіти аграрного профілю», а також навчально-методичного посібника «Психологія» та методичних вказівок для семінарських робіт, самостійної роботи та контролю знань здобувачів вищої освіти з курсу «Психологія наукової діяльності та лідерство в дослідженнях»;
- Міжнародний сертифікат науково-педагогічного стажування в Куявському університеті у Влоцлавеку (Республіка Польща) у період з 3 серпня по 11 вересня 2020 року на тему «Педагогічна та психологічна освіта як складова частина системи освіти України та країн ЄС» за фахом «Педагогічні та психологічні науки» в обсязі 6 кредитів (180 годин)
- Співавтор 5 тематичних публікацій;
- Учасниця наукових і методичних конференцій.

телефон	0505152272	електронна пошта	irinadanchenco@btu.kharkov.ua	дистанційна підтримка	Moodle Google Classroom
---------	------------	------------------	-------------------------------	-----------------------	-------------------------------

Мета	формування у здобувачів здатності до ефективної наукової педагогічної діяльності, розкриття особливості міжособистісного спілкування в наукових організаціях, аналізу психологічної складової педагогічної діяльності; ролі творчості та лідерства у науковій діяльності з урахуванням специфіки галузі освіти та педагогіки.
Формат	лекції, семінарські заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, тестовий контроль, командна робота
Обсяг і форми контролю	3 кредитів ECTS (90 годин): 30 годин лекції, 30 годин семінарських; модульний контроль (2 модулі); підсумковий контроль – диференційований іспит.
Вимоги викладача	Вчасна підготовка до семінарських занять, виконання практичних завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації і характеризується комплексністю та невизначеністю умов К 22. Здатність використовувати у професійній діяльності основні положення, методи, принципи фундаментальних та прикладних наук.	Програмні результати навчання	<p>ПР 10. Знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук (відповідно до спеціалізації) на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою.</p> <p>ПР 11. Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати навчальні/розвивальні проекти.</p>
--------------------	---	--------------------------------------	--

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. ВВЕДЕННЯ У ПСИХОЛОГІЮ. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПСИХІЧНИХ ПРОЦЕСІВ, СТАНІВ ТА ВЛАСТИВОСТЕЙ ПСИХІКИ ЛЮДИНИ

Лекція 1.	Психологія. Предмет. Завдання. Методи психології.	Семінарське заняття 1 (СЗ)	Сучасні підходи, структура психології педагогічної діяльності. Рефлексивний аналіз методологічних принципів педагогічного дослідження. Психологічна характеристика загальнонаукових методів педагогічного дослідження.	Самостійна робота	Розвиток самосвідомості особистості та її вплив на формування соціальної зрілості. Функції самосвідомості. «Я-концепція» як продукт самосвідомості. Зміст понять «само відношення», «самооцінка», «самоповага», «рівень домагань».
Лекція 2	Розвиток психіки та свідомості.	СЗ 2	Наукова педагогічна спільнота як предмет психологічного аналізу. Вплив спілкування та особливості формування взаємовідносин у педагогічному колективі. Психічних стани підвищеної мобілізації та готовності до педагогічної діяльності. Виявлення		Психодіагностика самосвідомості Зв'язок самосвідомості з рівнем соціальної зрілості особистості. Соціальні детермінанти особистості. Тотальне відчуження як характеристика людського буття, його наслідки. Відмова від свободи як спроба подолання відчуженості й

			та подолання психічних станів зниженої активності. Працездатність як предмет психологічного аналізу		самотності та стратегії «утечі від свободи». Розвиток позитивної свободи. Зв'язок свободи особистості з її відповідальністю. Кризові стани особистості. Психологічний самозахист. Теорія захисних механізмів. Концепція психологічного захисту в психоаналізі. Класифікації захисних механізмів та їх критерії. Феноменологія психологічного захисту. Значення психологічного захисту в процесах індивідуального розвитку і соціально-психологічній адаптації особистості. Особистісна перемінна – «локус контролю» - як центральна конструкція теорії соціального навчання. Зміст поняття «локус контролю». Методики, що виявляють закономірний зв'язок локусу контролю з різними особистісними характеристиками. Психодіагностика рівня суб'єктивного контролю.
Лекція 3.	Загальна характеристика сенсорно-перцептивних процесів: відчуття, сприймання.	СЗ 3	Внутрішні передумови успіху в педагогічній діяльності з урахуванням специфічних особливостей освітньої галузі. Характеристика творчого процесу й продукту в освіті. Індивідуально-психологічні особливості творчої особистості майбутнього педагога.		
Лекція 4.	Уява.	СЗ 4	Стратегії та траєкторії ефективної педагогічної діяльності з урахування особливостей освітньої галузі Інтелектуальність як ресурс та чинники її розвитку. Науково-дослідницька компетентність як ресурс		
Лекція 5	Пам'ять.	СЗ 5	Загальне уявлення про пам'ять та її фізіологічні основи. Види пам'яті. Процеси пам'яті. Індивідуальні особливості пам'яті. Мнемонічні прийоми запам'ятовування. 6. Розвиток пам'яті.		
Лекція 6	Увага.	СЗ 6	Поняття про увагу, її природу та значення. Види та форми уваги. Основні властивості уваги. Способи управління увагою. 5. Розвиток уваги.		
Лекція 7	Мислення.	СЗ 7	Мислення та його фізіологічні основи Операції мислення Види і форми мислення 4. Індивідуальні особливості мислення		
Лекція 8	Емоції та почуття.	СЗ 8	Поняття про емоції і почуття.		

			<p>Фізіологічні основи емоцій і почуттів. Базові емоції. Вияв емоцій і почуттів. Види емоційних станів та їх загальна характеристика. Вищі почуття.</p>		
Лекція 9	Воля.	СЗ 9	<p>Поняття волі та її функцій. Типи критеріїв волі та локус контролю. Вольові дії. Фази та ознаки вольових дій. Основні вольові якості особистості. Розвиток та виховання вольової активності людини.</p>		
Модуль 2. ПСИХОСОЦІАЛЬНІ ЯВИЩА. ЗАКОНОМІРНОСТІ, УМОВИ ТА ЧИННИКИ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В ПРОЦЕСІ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ					
Лекція 10.	Особистість. Розвиток та формування особистості.	СЗ 10	<p>Біологічне, соціальне й культурне в людині. Взаємозв'язок понять індивід, особистість, індивідуальність. Психологічна структура особистості. Спрямованість особистості. Активність особистості та самоуправління. Розвиток і формування особистості. 7. Сучасні концепції дослідження особистості.</p>	Самостійна робота	<p>Емоційна спрямованість особистості. Класифікація інтересів. Зміст понять «мотив», «мотивація», «потреби». Мотиви досягнення успіху і уникнення невдач. Умотивована поведінка як характеристика особистості. Мотивація до оволодіння основними соціальними ролями. Мотивація шлюбу. Мотиви професійної самореалізації та професійного зростання. Особливості системи цінностей соціально зрілої особистості. Психодіагностика здібностей особистості та шляхи їх подальшого формування та розвитку. Вплив діяльності, спрямованої на формування та розвиток здібностей студентів на формування високого рівня соціальної зрілості особистості.</p>
Лекція 11.	Індивідуально-психологічні відмінності особистості. Темперамент, Характер. Здібності.	СЗ 11	<p>Поняття про темперамент. Фізіологічні основи темпераменту. Психологічна характеристика темпераменту. Головні властивості темпераменту. Темперамент і особистість. Вплив темпераменту на діяльність людини. Поняття про характер. Структура характеру. Риси характеру. Акцентуації характеру. Формування характеру. Поняття про здібності. Задатки як</p>		

			<p>природжені передумови розвитку здібностей.</p> <p>Види, рівні, розвиток здібностей.</p> <p>Гендерні аспекти в педагогіці</p>	
Лекція 12.	Свідомість, самосвідомість та рефлексивні характеристики особистості.	СЗ 12	<p>Поняття свідомості та самосвідомості.</p> <p>Структура свідомості, становлення самосвідомості в процесі онтогенезу.</p> <p>Стать: поняття, сутність. Чоловіча та жіноча особистість.</p> <p>Я-концепція та її складові.</p> <p>Формування самооцінки. Види самооцінки.</p> <p>Рефлексія в особистісному зростанні.</p> <p>Життєвий світ особистості.</p>	
Лекція 13	Діяльність. Спілкування як особливий вид діяльності. Мовлення.	СЗ 13	<p>Характеристика основних видів діяльності та зумовленість ефективності діяльності особистісними та індивідуально-психічними якостями.</p> <p>Операційна підсистема діяльності та поведінки особистості: поняття і складові.</p> <p>Співвідношення понять «знання», «навички» та «вміння».</p> <p>Формування навичок і вмінь.</p> <p>Основні поняття саморегуляції, діяльності і поведінки.</p> <p>Спілкування як специфічний різновид діяльності.</p> <p>Характеристика спілкування як форми діяльності людини.</p> <p>Розвиток спілкування.</p> <p>Поняття про мовлення. Психологічний механізм мовленнєвої діяльності. Види мовлення. Розвиток мовлення.</p> <p>Мотиваційний менеджмент.</p>	

			Комплексний підхід до оцінки лідерського потенціалу в педагогічних дослідженнях.		
Лекція 14	Психологія міжособистісних відносин. 1.	СЗ 14	Психологія міжособистісних стосунків. Соціально-психологічний клімат у колективі. Особливості статевої і вікової структури колективу. Рольова динаміка. Лідер і лідерство. Конфлікт. Психологічні особливості управління конфліктом.		
Лекція 15	Психологія менеджменту в освіті 1.	СЗ 15	Психологія управління як наука. Предмет та завдання психології управління в освіті. Функції психології управління в освіті. Управління працею в освітньому закладі. Управління людьми в освітньому закладі. Управління організацією освітнього процесу в освітньому закладі.		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

1. Данченко І.О., Тюріна В.О. Формування професійної суб'єктності студентів в процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти The process and dynamics of the scientific path: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2), February 26, 2021. Athens, Hellenic Republic: European Scientific Platform. С. 76 – 79.

2. Данченко І.О., Тюріна В.О. Врахування особливостей кліпового мислення в процесі здійснення професійної підготовки студентів у закладах вищої освіти Theoretical and practical scientific achievements: research and results of their implementation: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 3), February 12, 2021. Pisa, Italian Republic: NGO European Scientific Platform, с. 117 -120.

3. Данченко, І. О. (2020). Організаційно-педагогічні умови забезпечення інклюзії осіб з особливими-освітніми потребами в освітній процес закладів вищої освіти. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи, вип. 73, с.58 – 69.

4. Данченко, І. О. (2017). Формування соціального інтелекту як складової особистісного компоненту соціальної зрілості студентів вищих аграрних навчальних закладів. Інтернаука, 4 (36), 73-78.

5. Данченко, І.О., В.О. Тюріна, І.І. Полубоярина. (2019). Формування соціальної зрілості студентів закладів вищої освіти / І.О. Данченко, В.О. Тюріна, І.І. Полубоярина // European humanities studies: state and society / europejskie studia humanistyczne: Państwo i Społeczeństwo. – Issue 2, - (Poland - Ukraine), 125 - 147.

1. ПСИХОЛОГІЯ: навчально-методичний посібник / І.О. Данченко, Н.І. Моїсєєва., Г.Ю. Омельченко – Харків: ХНТУСГ, 2020. – 292 с.

2. Загальна психологія: методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни здобувачів спеціальності 015 Професійна освіта / ДБТУ; уклад. І.О. Данченко. – Харків, 2021. – 40 с.

3. Загальна психологія: методичні вказівки для проведення семінарських занять з дисципліни для самостійного вивчення дисципліни здобувачів спеціальності 015 Професійна освіта / ДБТУ; уклад. І.О. Данченко. – Харків, 2021. – 40 с. – 36 с

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.

